

**HALMASHAURI YA KIJJI CHA MACHEMBA
WILAYA YA TUNDURU**

**MPANGO WA USIMAMIZI SHIRIKISHI WA MSITU WA CHIUMBE KIJJI CHA
MACHEMBA**

**MPANGO HUU UMEANDALIWA NA KAMATI YA MALIASILI NA SERIKALI YA
KIJJI CHA MACHEMBA**

Mei 2015

YALIYOMO

1:	UTANGULIZI.....	3
1.1	Umiliki wa Msitu.....	3
1.2	Lengo Kuu la Mpango wa Usimamizi wa Msitu.....	3
1.3	Madhumuni.....	3
1.4	Mfumo wa Usimamizi.....	4
1.5	Muda.....	4
2:	HISTORIA FUPI YA MPANGO WA USIMAMIZI WA MSITU.....	5
2.1	Maelezo Kuhusu Kijiji.....	5
2.1.1	<i>Jamii.....</i>	5
2.1.2	<i>Hali ya Kiuchumi na Kijamii.....</i>	5
2.2	Maelezo kuhusu Msitu.....	5
2.2.1	<i>Mahali Msitu ulipo na Ukubwa Wake.....</i>	5
2.2.2	<i>Vyanzo vya Maji vilivyopo Msituni.....</i>	6
2.2.3	<i>Hali ya Udongo.....</i>	6
2.2.4	<i>Uoto wa Asili na Mazingira.....</i>	6
2.2.5	<i>Jamii za Miti ya Mbao.....</i>	6
2.2.6	<i>Mazao Yasiyo timbao.....</i>	6
2.2.7	<i>Wanyama Pori.....</i>	7
2.2.8	<i>Matumizi ya Mazao ya Msitu kwa wanakijiji.....</i>	7
2.2.9	<i>Maeneo Madogo ya Usimamizi.....</i>	7
2.2.10	<i>Mambo ya Asili & Haki za Kijadi.....</i>	7
2.2.11	<i>Matumizi ya Sasa.....</i>	8
3:	MWONGOZO WA MATUMIZI YA MAZAO YA MSITU.	9
3.1	Matumizi ya Msingi.....	9
3.2	Matumizi ya Msitu yanayohitaji Vibali vya bure.....	9
3.3	Shughuli katika Msitu Zitakazotozwa Ushuru.....	10
3.4	Mazao ya msitu yanayohitaji vibali vya Uvunaji vya kulipia.....	10
3.4.1	<i>Utaratibu wa Kupata Leseni ya Uvunaji wa Miti ya Mbao.....</i>	11
3.4.2	<i>Mazao Mengine ya Msitu yatakayohitaji leseni/vibali vya kulipia.....</i>	12
3.5	Matumizi yasiyoruhusiwa ndani ya Msitu.....	12
4:	HAKI, MANUFAA NA MAJUKUMU YA WADAU.....	14
4.1	Kijiji.....	14
4.1.1	<i>Haki.....</i>	14
4.1.2	<i>Manufaa.....</i>	14
4.1.3	<i>Majukumu ya Serikali ya Kijiji.....</i>	14
4.1.4	<i>Majukumu ya Kamati ya Maliasili.....</i>	15
4.1.5	<i>Majukumu ya Wanakijiji.....</i>	15
4.2	Halmashauri ya Wilaya.....	16
4.2.1	<i>Haki.....</i>	16

4.2.2	<i>Manufaa</i>	16
4.2.3	<i>Majukumu</i>	16
4.3	Serikali Kuu	17
4.3.1	<i>Majukumu</i>	17
4.4	Mashirika (NGO's).....	17
4.4.1	<i>Majukumu</i>	17
5:	SHUGHULI ZA KUENDELEZA NA KUTUNZA MSITU	18
5.1	Mikakati ya Jumla ya Kuendeleza Msitu.....	18
5.2	Ulinzi wa Msitu	19
5.2.1	<i>Ushirikishwaji wa Jamii katika Ulinzi wa Msitu</i>	19
5.2.2	<i>Walenzi wa Doria</i>	19
5.3	Kusafisha Mipaka na Barabara za kuzuia Moto	19
6:	MAPATO YATOKANAYO NA MSITU NA USIMAMIZI WAKE	20
6.1	Vyanzo vya Mapato.....	20
6.2	Mgawanyo wa Mapato kwa Wadau	20
6.3	Ukusanyaji na Utunzaji wa Fedha.....	20
6.3.1	<i>Vitabu Muhimu vya Kutunza Kumbukumbu</i>	20
6.3.2	<i>Taarifa ya Mapato na Matumizi</i>	21
6.3.3	<i>Kuwajibishwa</i>	21
7:	UFUATILIAJI NA TATHIMINI	22
7.1	Ufuatiliaji	22
7.2	Tathimini ya Kati na ya Mwisho.....	22
	KIAMBATISHO A : RAMANI YA MSITU	23
	KIAMBATISHO B : MPANGO WA UTEKELEZAJI	24
	KIAMBATISHO C: VIWANGO VYA USHURU	24
	SHERIA NDOGO	25

SURA YA KWANZA

1: UTANGULIZI

Kijiji cha Machemba kipo katika kata ya Kidodoma, tarafa ya Nampungu katika Wilaya ya Tunduru. Kijiji hiki kipo umbali wa kilomita 32 toka Tunduru mjini. Ardhi ya kijiji imepimwa mwaka ambayo ni hekta zipatazo 18,198.46. Sehemu kubwa ya ardhi ya kijiji ni miinuko, mabonde na tambarare.

Sera ya Taifa ya Misitu ya mwaka 1998 inatoa kipaumbele kwa jamii kushirikishwa katika usimamizi wa misitu. Pia Sera inasisitiza mchango wa sekta ya misitu katika kukuza kipato cha jamii ili kupunguza umasikini. Mwaka 2002 Serikali ya Tanzania ilipitisha Sheria mpya ya Misitu ambayo inaipa mamlaka jamii zinazoishi kandokando ya misitu kusimamia misitu yao. Kijiji cha Machemba kimeandaa mwongozo wa matumizi endelevu ya Rasilimali za Msitu wa Kijiji. Matumizi haya yameainishwa katika mpango huu wa usimamizi shirikishi wa Msitu.

Mpango huu ni mwongozo wa shughuli zote za usimamizi wa Msitu zitakazofanyika katika kipindi cha kutumika kwa mpango na shughuli hizo zimefafanuliwa na kuwekwa bayana. Mpango huu utatumika katika kipindi cha miaka mitano. Shughuli hizo ni pamoja na uboreshaji wa Msitu, kuanzisha utaratibu wa usimamizi, uhibitaji wa uvunaji haramu, usimamizi wa sheria za misitu na ukusanyaji na usimamizi wa mapato na matumizi yatoakanayo na rasilimali za msitu. Kutakuwa na utunzaji wa kumbukumbu za shughuli zote zilizofanyika ili kurahisisha ufuatiliaji na tathimini ya utekelezaji wa shughuli hizo. Kumbukumbu hizo zitahifadhiwa kijijini na katika ofisi ya Misitu ya Halmashauri ya Wilaya. Sheria ndogo zimetungwa ili kusimamia utekelezaji wa mpango huu.

Mpango huu umeandaliwa na Kamati ya Maliasili ya Kijiji cha Machemba, timu ya wawezeshaji kutoka Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru kwa kushirikiana na mashirika ya MCDI, WWF na MJUMITA chini ya Mpango wa Taifa wa Usimamizi Shirikishi wa Misitu katika Wizara ya Maliasili na Utalii.

1.1 Umiliki wa Msitu

Kijiji cha Machemba kinamiliki Msitu wa Chiumbe. Msitu huu ulitengwa kuwa Msitu wa hifadhi wa kijiji cha Machemba mwaka 2007 chini ya usaidizi wa kitalaamu toka kwa wawezeshaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru, chini ya ufadhili wa TASAF. Halmashauri ya wilaya ya Tunduru wakishirikiana na Shirika la MCDI, MJUMITA na WWF walimalizia mchakato wa Usimamizi shirikishi wa msitu kutoka ngazi ambayo iliachwa na wawezeshaji wa mwanzo.

1.2 Lengo Kuu la Mpango wa Usimamizi wa Msitu

Lengo kuu ni kuweka na kuhifadhi msitu katika hali ya uasiliana na kuboresha hali ya maisha ya kizazi kilichopo na kijacho kwa kutumia rasilimali za misitu. Pia Msitu wa kijiji umetengwa kwa lengo la kuvuna mazao ya misitu, mazao yasiyo timbao na rasilimali zingine za misitu kiendelevu ili kuboresha hali ya maisha ya wanajamii.

1.3 Madhumuni

- Kuboresha hali ya uhifadhi wa maliasili katika kijiji cha Machemba kwa;
- Kuhifadhi eneo lenye ukubwa wa hekta 4,612 la Msitu wa Kijiji cha Machemba dhidi ya ukataji miti ovyo, uharibifu na matumizi yasiyofaa.

- Kuhakikisha kunakuwepo na upatikanaji wa mazao yasiyo timbao wakati wote kwa ajili ya matumizi ya kawaida.
- Kupata mapato kutokana na biashara ya rasilimali za misitu ili kuboresha maisha ya wanakijiji wake.

1.4 Mfumo wa Usimamizi

Usimamizi misitu ya asili unaofuata uvunaji endelevu, upandaji wa miti ya asili na utunzaji wa machipukizi na uthibiti wa moto kwa kufuata mpango uliopo.

1.5 Muda

- i) Mpango huu utadumu kwa kipindi ya miaka mitano, lakini unaweza kupitiwa upya na kufanyiwa maboresho katika kipindi cha mwaka wa pili wa utekelezaji, au muda wowote itakapoonekana inafaa.
- ii) Baada ya kipindi cha miaka mitano ya utekelezaji, mpango huu utafanyiwa maboresho/marekebisho
- iii) Mapendekezo ya Maboresho yataandaliwa na kujadiliwa na kamati ya Maliasili, na kuwasilishwa kwenye Halmashauri ya kijiji, na kuthibitishwa na Mkutano Mkuu wa Kijiji.
- iv) Halmashauri ya kijiji itapaswa kushauriana na Afisa Misitu wilaya, na/au wadau wengine wa maswala ya msitu, kabla ya kuwasilisha mapendekezo ya mabadiliko ya Mpango wa Usimamizi wa Misitu wa kijiji kwa ajili ya kupitishwa na mkutano mkuu.
- v) Afisa Mtendji wa kijiji, ataandaa taarifa za mabadiliko ya Mpango wa Usimamizi wa Misitu, na kuziaambatanisha na muhtasari wa Mkutano mkuu wa kijiji uliothibitisha mabadiliko hayo, na kuzisilisha katika ofisi ya msitu wilaya.

SURA YA PILI

2: HISTORIA FUPI YA MPANGO WA USIMAMIZI WA MSITU

2.1 Maelezo Kuhusu Kijiji

2.1.1 Jamii

Kijiji cha Mchemba kipo katika tarafa ya Nampungu, kata ya Kidodoma na kina idadi ya watu wapatao 2,308 (Sensa ya mwaka 2012).

Kijiji kilisajiliwa mwaka 1974 na kimesajiliwa kwa namba 238 katika mkoa wa Ruvuma.

Katika upande wa Kaskazini kimepakana na kijiji cha Legezamwendo, upande wa kusini vijiji vya Chiwana na Mkandu, upande wa Magharibi ni Mpanji na Mbatamila na upande wa mashariki kijiji cha Azimio.

Kijiji kina vitongoji vifuatavyo, Mchemba A, Mchemba B, Chiwana, Mnanjila, Milumba A, Milumba B, Kwaunga, Mputa na Nakawalika.

2.1.2 Hali ya Kiuchumi na Kijamii

Wanakijiji walio wengi ni wakulima. Wengine hujishughulisha na ufugaji wa ng'ombe, mbuzi, bata, kuku na biashara ndogo ndogo kama vioski, magenge na migahawa, pamoja na ufundi seremala na ujenzi.

Mazao makuu yanayozalishwa Kijijini kwa ajili ya chakula ni mahindi, mpunga, njugu, mihogo na mbaazi.

Mazao makuu yanayozalishwa kijijini kwa ajili ya biashara ni korosho, ufuta, karanga, viazi vitamu, na karanga.

Mapato yatokanayo na kilimo kwa kila kaya ni kati ya shilingi 200,000/= na 2,000,000/= kwa mwaka.

Kila kaya ina wastani wa watu 4

Huduma za jamii zinazopatikana Kijijini ni shule ya kijiji, visima 3 ni Barabara, Zahanati, mashine za kusaga, soko, misikiti, viwanja vya mpira, maduka na magenge Ghala.

Wananchi huteka maji toka katika visima vilivyomo katikati ya kijiji lakini pia wapo ambao huteka maji kutoka katika mito na vijito vilivyopo mwendo wa saa moja kutoka kijijini.

Mji ulio jirani kwa mahitaji mbalimbali ni Tunduru ambao hufikika kwa muda wa saa moja kwa pikipiki na saa tatu kwa gari ya abiria .

2.2 Maelezo kuhusu Msitu

2.2.1 Mahali Msitu ulipo na Ukubwa Wake

Msitu wa hifadhi wa Kijiji cha Mchemba unaitwa **Chiumbe**, unafikika kwa gari kupitia barabara inayoelekea katika kijiji jirani cha Mpanji.

Msitu wa hifadhi wa Chiumbe una ukubwa wa hekta 4,612 na upo upande wa Magharibi katika ardhi ya kijiji. Msitu huu unapakana kijiji cha legeza mwendo upande wa Kaskazini na upande wa mashariki Msitu huu unapakana na eneo la kilimo la kijiji

cha Legezamwendo, upande wa kusini Msitu unapakana na kijiji cha Mkandu na upande wa magharibi Msitu unapakana na kijiji cha Mpanji

2.2.2 Vyanzo vya Maji vilivyopo Msituni

Msitu huu una vyanzo vya maji vinavyodumu kwa muda mrefu au mwaka mzima. Vyanzo hivyo ni;

Mto Msenjewe ambao humwaga maji yake mto Ruvuma na mto Luwingu.

Msitu waChiumbe hauna mabwawa yanayotunza maji kwa muda mrefu yapo mabwawa madogo yanayotunza maji kwa kipindi kifupi tu.

2.2.3 Hali ya Udongo

Aina ya udongo katika Msitu huu ni kichanga, tifufu na mfinyanzi. Hali ya tabaka la udongo (geology) ni Mwamba tabaka (sedimentary rocks). Hali ya kijiografia ya Msitu ni tambarare kwa ujumla.

2.2.4 Uoto wa Asili na Mazingira

Sehemu kubwa ya Msitu ni tambarare. Asilimia kubwa ya Uoto wa asili ni wa miombo, Miti mifupi ya miombo ndiyo inayopatikana kwa wingi zaidi na kuna vichaka vya miba na uwanda wa nyasi kwenye baadhi ya maeneo. Msitu hauna asili ya misitu ya ukanda wa pwani.

2.2.5 Jamii za Miti ya Mbao

Kuna aina nyingi za jamii tofauti za miti katika Msitu wa Kijiji. Jamii za miti ya mbao na ya thamani zilizopo Msituni ni Mninga jangwa au Mtumbati (*Pterocarpus angolensis*), Mkongo au Mbambakofi (*Azelia quanzensis*), Mpingo (*Dalbergia melanoxylon*), Mpangapanga au Mpande (*Milletia stuhlmannii*), Mtondoro au Mpapa (*Julbernardia globiflora*), Mchenga (*Brachystegia specifformis*), Mkarati (*Burkea africana*), Mjembe, Mteteleka, Mbuni, Mgelegele, Msechela, Msekeseke, Mgwina, Mpindimbi, Mtuanjiwa.

2.2.6 Mazao Yasiyo timbao

Kuna aina mbalimbali za mazao yasiyo timbao kama vile uyoga, asali, viazi pori madawa ya asili, kamba, miyaa, majengo na nyasi.

Miti inayofaa kwa ujenzi ni Mchenga, Msechela, Mgelegele, Mbuni, Nsuku, Mtomoni, Pisawago.

Miti ya matunda ni Mdawa, ukwaju, mbiinji, ngangandembo, ngungumwale, matopetope, ndongozimba, nguju, vindogolwa, maja, mpindimbi, mbubudu na Mgingeyo

Miti inayotumika kutengenezea kamba ni Mijombo, Mchinji, Mnola, Mchenga, Mnemela

Jamii za uyoga zifuatazo zinazopatikana katika Msitu huu ni mingunguli, nakambalakata, nakajongolo, uzinda, uboowa, chimwaga nzanda, makuluja, utembo, mkakuni, ntima wa mbunju n.k.

2.2.7 Wanyama Pori

Baadhi ya wanyama wanopatikana katika msitu wa hifadhi wa kijiji ni Sungura, Tandala, Paa, Nyati, Simba, Chui, Tembo, Nyani, Tumbili, Fisi, Kima, Mbwa mwitu, Ngolombwe, Mbawala, Towe, Nguruwe, Ngiri, Mbawe, Mbalapi, Nungunungu, Nenje, Mbunju, Kakakuona, Kiboko, Kobe, Mikuli, Ndonda, Kikui, Mbendu, Bweha, Kenge, Chatu, Njudi, Komba, Kinyonga, Gwida na Ngereng'ende.

2.2.8 Matumizi ya Mazao ya Msitu kwa wanakijiji

Wanajamii wa Kijiji cha Machemba watatumia mazao mengine ya Msitu kwa matumizi mbalimbali kama ujenzi. Mazao kama Nguzo, Nguzo(kongowele), Fito na mianzi kwa ajili ya ujenzi yanapatikana kwa wingi katika maeneo yaliyo jirani na makazi ya watu, hivyo kwa sasa wanakijiji hawategemei kupata mazao haya kutoka Msitu wa Kijiji.

2.2.9 Maeneo Madogo ya Usimamizi

Msitu wa hifadhi wa Chiumbe umegawanyika katika maeneo madogo ya usimamizi mawili ambayo ni eneo la asilimia kumi (10%) na eneo la uvunaji.

2.2.9.1.1 Eneo la Kumbukumbu (Asilimia 10)

Eneo lenye ukubwa wa asilimia 10 ya Msitu mzima ambalo ni sawa na hekta **461.2** limetengwa kama eneo la uhifadhi tu na uvunaji wa mazao ya misitu hauruhusiwi kabisa katika eneo hili. Tathimini shirikishi ya rasilimali za Msitu haitafanyika katika eneo hili. Eneo hili limeoneshwa katika **kiambatisho A** kwa rangi ya njano kwenye ramani ya Msitu wa Kijiji. Eneo hili lilichaguliwa kama eneo la uhifadhi kwa sababu lina uoto unaowakilisha hali halisi ya Msitu mzima, ni makazi na mazalia ya wanyama na kuna Mifereji ya msimu iliyopita katika eneo hili. Pia eneo hili litatumika kama eneo la ufugaji nyuki wa kisasa kwa sababu ufugaji huu ni rafiki kwa mazingira na hauambatani na uvunaji wa miti wala uchomaji wa moto hovyoyote. **Eneo hili halina asili yeyote ya misitu ya ukanda wa pwani (Misitu iliyofunga na isiyopukutisha majani kwa kipindi cha mwaka mzima na kuwa haiungui moto kwa sababu hakuna nyasi nyingi)**

2.2.9.1.2 Eneo la Utalii

Eneo dogo jingine lilitengwa ni eneo la Nam-bembele ambalo litatumika kwa ajili ya shughuli za kitalii. Eneo hili lina asili ya bonde ambapo inasemekana ni makazi ya wanyama, lina ukubwa wa hekta **34** na halitatumika kwa ajili ya shughuli yoyote ya uvunaji.

2.2.9.1.3 Eneo la Uvunaji

Eneo lililobaki ni eneo la uvunaji ambapo miti ya mbao yenye thamani imefanyiwa tathimini na kuandaliwa mpango wa uvunaji endelevu. Uvunaji endelevu wa miti iliyofanyiwa tathimini utafanyika katika eneo hili kwa kufuata mpango wa uvunaji ulioandaliwa. Hata hivyo uvunaji hauruhusiwi kufanyika ndani ya mita sitini kutoka kwenye kingo za mito iliyopo katika eneo hili.

2.2.10 Mambo ya Asili & Haki za Kijadi

Msitu wa Chiumbe hauna eneo lililoandaliwa rasmi kwa ajili ya matumizi ya kiasili na matambiko ila wenyeji hufanyia matambiko yao chini ya mti mkubwa wa Msolo mahali popote bila kujali eneo mti ulipoota.

2.2.11 Matumizi ya Sasa

Msitu huu kwa sasa ni Msitu wa Hifadhi wa Kijiji ambapo Kamati ya Maliasili ndio Meneja wa usimamizi wa msitu matumizi ya sasa katika msitu wa Chiumbe ni pamoja na kubangua asali, uvamizi wa wakulima ikiwemo uharibifu wa vyanzo vya maji. Kipindi cha nyuma watu pia walivuna magogo katika msitu huo.

SURA YA TATU

3: MWONGOZO WA MATUMIZI YA MAZAO YA MSITU.

Msitu utasimamiwa kama Msitu wa asili na kutakuwa na mabadiliko kiasi katika usimamizi huo ili kuepuka kubadilisha hali ya uasilia wa Msitu. Taratibu za kuingia Msituni na za matumizi ya mazao ya Msitu zimeelezwa katika Sheria ndogo za Usimamizi wa Msitu wa kijiji cha Mchemba. Wale ambao hawatafuata taratibu hizi watatozwa faini kulingana na Sheria ndogo za usimamizi wa misitu za kijiji cha Mchemba

3.1 Matumizi ya Msingi

Wanakijiji wa Kijiji cha Mchemba wana haki ya kuingia katika Msitu wa Kijiji kwa utaratibu uliokubalika kwa ajili ya kuchota maji, matambiko, kukusanya uyoga na kupita katika njia zinazofahamika.

3.2 Matumizi ya Msitu yanayohitaji Vibali vya bure

Matumizi huru kwa wanaKijiji wa Mchemba yatakuwa kwa ajili ya mazao yasiyotimbao kwa matumizi ya nyumbani kama vile:

- Kuni kavu
- Matundapori;
- Mboga mwitu;
- Kuokota kuni (miti mikavu tu);
- Kukata miyaa;
- Kuchimba viazi pori;
- Mawe ya kusaga;
- Madawa ya asili,
- Njia za miguu zilizokuwa zinatumiwa tangu zamani.
- Kuweka mizinga ya kufugia nyuki.

Vyote hivyo vitapatiwa kibali maalum cha bure toka Kamati ya Maliasili kwa kushirikiana na Mwenyekiti wa Kitongoji. Wasio wakazi wa Kijiji cha Mchemba wanaweza pia kuomba kibali toka kamati ya maliasili ya Kijiji kutumia mazao yaliyotajwa hapo juu. Kamati ya maliasili itakuwa na jukumu la kuhakikisha kuwa mazao haya yanatumiwa kiendelevu. Watumiaji wanaotaka kuvuna mazao haya kwa ajili ya biashara wanaweza kutozwa ushuru kama ilivyopangwa na Kamati ya Maliasili.

Zoezi la utundikaji mizinga ya nyuki litasimamiwa na Kamati ya Maliasili. Wafugaji wa nyuki au warinaji wa asali hawaruhusiwi kutumia moto wakati wa kurina asali na wanatakiwa kulipa ushuru wakati wa kuvuna asali.

3.3 Shughuli katika Msitu Zitakazotozwa Ushuru

Kutakuwa na ushuru wa Serikali ya Kijiji kwa shughuli zifuatazo;

- Kurina asali;
- Kutembelea Msitu kwa ajili ya mafunzo;
- Utafiti,
- Utalii Msituni.

Viwango vya ushuru vimeoneshwa katika Kiambatisho C. Wataalam na wawezeshaji ambao kwa namna moja au nyingine wamechangia kufanikisha uandaaji wa mpango huu hawatahitajika kulipa ushuru kwa kutembelea na kufanya utafiti msituni.

3.4 Mazao ya msitu yanayohitaji vibali vya Uvunaji vya kulipia

- Uvunaji wa mbao na ukataji wa majengo kwa ajili ya biashara utaruhusiwa kwa kibali cha kulipia.
- Kabla ya kuvuna jamii yeyote ya miti tathmini lazima ifanyike ili kubaini kiasi kilichopo na Mpango wa Uvunaji utatayarishwa.
- Tathmini hiyo itafanyika kufuatana na mwongozo wa Tathmini Shirikishi ya rasilimali za misitu wa Idara ya Misitu na Nyuki katika Wizara ya Maliasili na Utalii au miongozo mingine inayotambulika na inayozingatia uendelevu.
- Taarifa ya Tathmini shirikishi ni kama ilivyoainishwa kwenye jedwali hapo chini Taarifa hizo zimetumika kuandaa mpango wa uvunaji endelevu.
- Mpango huo unaelezea namna kiwango cha uvunaji kilivyopatikana kutokana na matokeo ya tathmini na unabainisha ni kwa namna gani kiwango hicho ni endelevu.
- Mpango wa uvunaji ni lazima uandaliwe na kamati ya maliasili na kuidhinishwa na Afisa Misitu wa Wilaya na kuambatanishwa katika mpango huu.

Taarifa ya tathmini shirikishi ya Msitu wa Chiumbe

Miti iliyofanyiwa Tathimini	Miti ya Kati (Idadi)	Miti miKubwa (Idadi)	Kiasi cha Kuvuna Kiendelevu katika Msitu kwa Kipindi cha Miaka 5 (m3)
Mninga Jangwa (<i>Pterocarpus angolensis</i>)	118	0	151
Mkarati (<i>Burkea african</i>)	175	0	370
Mtondoro (Mpapa) (<i>Julbernardia globiflora</i>)	7923	155	9318
Mgelegele	175	0	296

- vii) Ujazo wa miti utakaovunwa kwa mwaka utazinagtia kiasi cha ujazo wa miti kilichopo, bila kuathiri kiasi cha kuvuna mwaka unaofuata, kwa kuzingatia kiasi kilichopo kwa kipindi chote cha miaka mitano.
- viii) Mbali na jamii za miti zilizo rodheshwa katika kipengele 2.2.9 hapo juu, hakuna jamii nyingine ya miti itavunwa kwa ajili ya biashara kabla tathimini na uandaaji wa mpango wa uvunaji endelevu wa rasilimali hizo kufanyika.
- ix) Kama Kijiji cha Machemba kitahitaji kuruhusu uvunaji wa jamii ambazo hivi sasa hazikufanyiwa tathimini, itabidi Kijiji kiandike barua ya maombi ya kuvuna kwa Afisa Misitu wa Wilaya ya Tunduru.
- x) Kabla ya kuidhinisha uvunaji; Afisa Misitu wa Wilaya ya Tunduru atajiridhisha kama Tathimini ya kina na mpango wa uvunaji kwa ajili ya jamii hizo umefanyika au kusaidiana na kijiji ili kufanya tathimini na kuandaa mpango wa uvunaji.
- xi) Baada ya kupata kibali cha maandishi toka kwa Afisa Misitu wa Wilaya kijiji kinaweza kufanya uvunaji wa miti hiyo.

3.4.1 Utaratibu wa Kupata Leseni ya Uvunaji wa Miti ya Mbao

Utaratibu huu utahusisha miti yote iliyo rodheshwa katika kipengele 2.2.5 hapo juu au iliyofanyiwa tathimini na kuandaliwa mpango wa uvunaji endelevu.

- Mtu yeyote anayetaka kuvuna mazao ya misitu toka Msitu wa Kijiji lazima kwanza aandike barua ya maombi Kijijini na aoneshe aina na kiasi anachotarajia kuvuna.
- Kamati ya Maliasili wakishirikiana na Serikali ya Kijiji watajadili na kupitisha ombi hilo endapo wataridhia kufuatana na matakwa ya mpango wa usimamizi na mpango wa uvunaji wa Msitu tu. Kama mpango wa uvunaji haujaandaliwa kibali hakitatolewa na uvunaji hauruhusiwi.
- Kama bei haijaainishwa katika mpango wa uvunaji, Kamati ya Maliasili itapanga bei ya kuvuna mazao ya misitu na bei hizo kupitishwa na Serikali ya Kijiji lakini bei itakayopangwa isiwe chini ya kiwango kilichowekwa na serikali kwa mujibu wa sheria ya Misitu Namba 14 ya Mwaka 2002.
- Kamati ya maliasili wakishirikiana na Serikali ya Kijiji pamoja na Afisa misitu wa Wilaya watapanga bei ya mabaki yaliyoachwa Msituni baada ya uvunaji.
- Wanakijiji wa Kijiji cha Machemba watakaohitaji mbao kwa ajili ya ujenzi wa nyumba ndani ya kijiji cha Machemba, watalipia asilimia hamsini (50%) ya bei iliyoelekezwa na Serikali kwa kila mita moja ya ujazo. Fursa hii ni kwa ajili ya ujenzi wa nyumba Kijijini Machemba tu.
- Kamati ya maliasili itafanya uhakiki wa eneo nyumba inapojengwa na kiasi cha mbao/miti inayohitajika, kabla ya kuidhinisha Maombi ya uvunaji kwa ajili ya ujenzi wa nyumba kwa wakazi wa kijiji cha Machemba ndani ya kijiji

- Kamati ya maliasili itapaswa kutoa taarifa za kila mwezi zinazoonesha Jina la mkazi, kitongoji anachotoka na aina na kiasi cha miti alichopewa mkazi wa kijiji aliyeruhusiwa kuvuna kwa ajili ya matumizi ya nyumbani, thamani halisi ya miti hiyo kuendana na bei elekezi ya serikali, na kiasi halisi (yaani 50%) ambayo mwanajamii amelipa. Taarifa hizi lazima zibandikwe kwenye mbao za matangazo na kuwasilishwa kwenye mkutano mkuu unaofuata
- Mwombaji atalipa gharama za ujazo wa miti aliyoomba kwa Kamati ya Maliasili na kupatiwa stakabadhi halali ya malipo na kibali cha uvunaji kinachoonesha ujazo aliomba na muda au kipindi cha kufanya uvunaji huo. Kamati ya maliasili itatoa nakala tatu za kibali hiki. Nakala moja itabaki na kamati ya maliasili, moja itakua ya mwombaji na moja itawasilishwa kwa Afisa Misitu wa Wilaya ya Tunduru.
- Mwombaji atawasilisha stakabadhi ya malipo pamoja na nakala ya kibali kwa Afisa Misitu wa Wilaya ya Tunduru ambaye atazipitisha na kumruhusu kuendelea na taratibu zingine za uvunaji. Pia, atatakiwa kulipa ushuru wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru .
- Mwombaji atarudi tena Kijijini na kuwasilisha kibali kilichopitishwa na Afisa Misitu wa Wilaya; ambapo Kamati ya Maliasili itamwonesha eneo la kuvuna mazao ya misitu anayolipia na pia watasimamia zoezi la uvunaji wakiongozwa na msimamizi wa uvunaji.
- Kamati ya maliasili watapima magogo yote yaliyovunwa na kutafuta ujazo wake, nakala ya vipimo hivi itatolewa kwa Afisa Misitu wa Wilaya kwa uhakiki zaidi kabla ya kwenda kugonga magogo nyundo.
- Baada ya kuvuna, magogo yote yaliyokatwa na visiki yatagongwa nyundo.
- Mwisho mwombaji lazima apate kibali cha kusafirishia mazao yake toka kwa Afisa Misitu wa Wilaya ya Tunduru . Kibali hiki hutolewa na Afisa Misitu wa Wilaya tu na lazima kiwasilishwe kwa Afisa Mtendaji wa Kijiji na Kamati ya Maliasili ili kuweka kumbukumbu ya namba ya kibali kabla mazao hayajatolewa Kijijini.
- Utaratibu huu utafuatwa kwa ununuzi wa mabaki ya magogo, vilingu na mazao mengine ya misitu yatakayovunwa kibiashara.

3.4.2 Mazao Mengine ya Msitu yatakayohitaji leseni/vibali vya kulipia

- Uwindaji wa wanyama pori utafanyika kwa kupata vibali kutoka kwa Afisa Wanyamapori wa Wilaya.
- Wanyama pori na Samaki watalipiwa ushuru kama ilivyoelekezwa kwenye sheria ndogo za Usimamizi wa Misitu za kijiji.

3.5 Matumizi yasiyoruhusiwa ndani ya Msitu

- Kilimo ndani ya Msitu;
- Kukata kuni mbichi;
- Kubangua asali;
- Kutega wanyama;
- Kuchimba mawe, mchanga au udongo kwa ajili ya biashara;

- Uchakataji wa mbao na magogo kwa kutumia chainsaw;
- Kuchuna magome ya miti kwa ajili ya mizinga ya kienyeji;
- Kulisha mifugo ndani ya Msitu;
- Makazi ndani ya Msitu;
- Uvunaji wa miti ya mbao ambayo haijafanyiwa tathimini ya uvunaji endelevu;
- Uvunaji katika eneo la hifadhi (eneo la 10% ya Msitu) au katika maeneo muhimu ya kimila na jadi, pia chanzo cha maji - mita sitini kutoka kingo za mto kama ilivyoainishwa katika kipengele 2.2.2 hapo juu;
- Kuchoma moto ovyo;
- Uanzishwaji wa njia mpya zisizo rasmi ndani ya Msitu;
- Utengenezaji wa mkaa, na
- Uwindaji wa wanyama bila kibali.

SURA YA NNE

4: HAKI, MANUFAA NA MAJUKUMU YA WADAU

Msitu wa Kijiji cha Machemba una wadau wafuatao; Kamati ya Maliasili, Halmashauri ya kijiji, Wanakijiji, Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru, Serikali kuu, Mashirika (wahisani) na wadau wengine. Majukumu ya kila mdau yameelezewa kama ifuatavyo:

4.1 Kijiji

4.1.1 Haki

- Kumiliki na kutunza Msitu wa Kijiji;
- Kukamata, kutoza faini au kumshitaki mtu yeyote anayeenda kinyume na sheria ndogo za usimamizi wa Msitu za Kijiji zilizopitishwa kisheria;
- Kutumia rasilimali kama ilivyobainishwa katika mpango wa Usimamizi wa Msitu;
- Kutumia ushuru na mapato mengine yatokanayo na mazao ya misitu katika shughuli za maendeleo ya jamii na hivyo kuboresha hali za maisha ya wanakijiji;
- Kufanya maamuzi juu ya usimamizi na matumizi ya Msitu kwa kufuata sheria, sera na miongozo ya misitu.

4.1.2 Manufaa

- Kutumia mazao ya misitu kwa matumizi ya nyumbani bila mashariti magumu kama ilivyoainishwa katika mpango wa usimamizi shirikishi misitu;
- Kutumia miti na mbao kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa huduma za jamii Kijijini;
- Mapato yatokanayo na faini na ushuru wa mazao ya misitu ni mali ya Kijiji ingawa kunaweza kuwa na makubaliano ambapo Halmashauri ya Wilaya itapata gawio fulani kutokana na huduma za uwezeshaji kama ilivyobainishwa katika kipengele 7.2
- Kupata mafunzo ya kitaalam katika masuala mbalimbali ya usimamizi misitu na kuboresha hali ya Msitu na maisha ya wanakijiji.

4.1.3 Majukumu ya Serikali ya Kijiji

- Msimamizi mkuu wa shughuli zote za utunzaji na usimamizi wa Msitu;
- Kudhibiti ukusanyaji wa mapato na matumizi yote yatokanayo na Msitu;
- Kutatua migogoro inayohusiana na misitu pale inapojitokeza na kupeleka matatizo hayo ngazi ya Kata au Halmashauri ya Wilaya pale yanaposhindikana kijijini,
- Kusimamia utekelezaji wa sheria ndogo na mpango wa usimamizi wa Msitu wa Kijiji;
- Kuhakiki vibali vyote vinavyotolewa na Kamati ya Maliasili;

- Kupokea taarifa zote za usimamizi wa Msitu toka Kamati ya Maliasili na wanaKijiji kwa ujumla na kuzifanyia kazi;
- Kujadili na kupitisha Mpango kazi na bajeti ya mwaka kwa shughuli za usimamizi wa Msitu wa Kijiji ulioandaliwa na Kamati ya Maliasili;
- Kujadili na kuidhinisha mapendekezo ya matumizi na matumizi yote ya fedha ya kamati ya Maliasili na Kikosi cha doria kwa ajili ya shughuli za kijamii na kiuchumi ikiwemo miradi ya maendeleo ya kijiji na
- Kushirikiana na wadau wengine katika utunzaji na usimamizi wa misitu.

4.1.4 Majukumu ya Kamati ya Maliasili

- Kuratibu shughuli zote za usimamizi wa misitu kijijini kama vile; upandaji miti, ukusanyaji wa mazao ya misitu na kutunza kumbukumbu za shughuli hizo hizo (Kamati ya Maliasili ndio Meneja wa Msitu)
- Kutoa vibali vya uvunaji wa mazao ya misitu;
- Kufanya vikao vya kamati kila mwezi na pale inapobidi;
- Kujua mipaka ya Msitu na kuilinda;
- Kuhakikisha doria imefanyika kila mara na kwa uhakika;
- Kuandaa mpango kazi na bajeti ya mwaka kwa shughuli za usimamizi wa misitu;
- Kutathmini rasilimali za misitu na kuandaa mpango wa uvunaji;
- Kutoa taarifa za maendeleo na uharibifu wa Msitu kwa Halmashauri ya Kijiji;
- Kusimamia na kufuatilia uvunaji;
- Kuratibu shughuli zote zinazofanyika Msituni;
- Kupendekeza na kusimamia sheria ndogo ikiwemo kuzirekebisha inapohitajika;
- Kuwajulisha wanakijiji juu ya matukio mbalimbali katika Msitu wa Kijiji na maeneo yanayozunguka Msitu huo;
- Kuelimisha wanakijiji juu ya mabadiliko ya miongozo mbalimbali ya utunzaji wa misitu;
- Kutoa taarifa za mwezi, robo, nusu mwaka na mwaka juu ya utekelezaji wa shughuli za usimamizi wa misitu kwa Afisa Misitu wa Wilaya, na
- Kuhamasisha ushiriki wa wanakijiji katika shughuli za kuhifadhi misitu.

4.1.5 Majukumu ya Wanakijiji

- Kuzuia uharibifu wowote utakaojitokeza katika Msitu kama vile uhomaji moto na uvunaji holela wa mazao ya misitu;
- Kutoa taarifa ya uharibifu wa aina yeyote utakaofanyika ndani ya Msitu kwa Kamati ya Maliasili na Serikali ya Kijiji;
- Kushiriki katika shughuli zote za kuboresha Msitu na maisha ya jamii;
- Kupitia, kuboresha na kuidhinisha mpango wa usimamizi wa Msitu na sheria ndogo zilizopendekezwa na Kamati ya Maliasili na Halmashauri ya Kijiji;

- Kupokea au kudai na kujadili taarifa zinazohusu maendeleo ya Msitu, mapato na matumizi na baadae kupitisha au kutoa maelekezo kwa Halmashauri ya Kijiji au Kamati ya Maliasili na
- Kushiriki katika kulinda Msitu na kutoa msaada kwa timu ya doria mara kwa mara.

4.2 Halmashauri ya Wilaya

4.2.1 Haki

- Kupokea taarifa za mwezi, robo mwaka, nusu mwaka na mwaka juu ya utekelezaji wa shughuli za usimamizi wa Msitu;
- Kukagua vitabu vya mapato na matumizi na kuchukua hatua zinazotakiwa kama italazimu; na
- Kurudisha mamlaka ya usimamizi wa Msitu chini ya Halmashauri ya wilaya kama Kijiji kitashindwa kuusimamia Msitu wa hifadhi wa kijiji ipasavyo.

4.2.2 Manufaa

- Kupungua kwa gharama za usimamizi wa misitu;
- Kuongeza pato la halmashauri ya wilaya kupitia mchango wa hiari wa kijiji wa 5% ya mapato yote yatakayotokana na msitu wa kijiji
- Kuongeza pato la halmashauri ya Wilaya kupitia ushuru wa 5% ya malipo anayofanya mnunuzi Kijijini.
- Kuboreka kwa usimamizi wa misitu na hivyo kudhibiti ufyekaji wa misitu na kupunguza uharibifu wa misitu;
- Kupungua kwa migogoro na migongano inayohusiana na matumizi ya misitu kati ya Halmashauri ya Wilaya na jamii, na
- Kupungua kwa gharama za kusaidia vijiji baadhi ya miradi ya maendeleo pale kijiji kinapopata mapato yanayotosha kutekeleza shughuli hizo.

4.2.3 Majukumu

- Kutoa Wataalam kwa ajili ya shughuli za usimamizi wa Msitu pale inapohitajika;
- Kusaidia kutafuta soko la mazao ya misitu;
- Kusimamia na kutatua migogoro ambayo iko juu ya uwezo wa serikali ya Kijiji;
- Kuongoza zoezi la kubaini fursa na vikwazo katika kipindi cha kwanza na cha mwisho cha mpango huu.
- Kufuatilia na kushauri au kuchukua hatua wakati wote wa utekelezaji wa mpango wa usimamizi wa Msitu na mpango wa uvunaji wa Msitu;
- Kuingilia kati kama kuna jambo au shughuli yeyote imefanyika kinyume cha utaratibu wa mpango kazi, na
- Kuhakikisha kuwa mapato yatokanayo na misitu yanatumika vizuri.

4.3 Serikali Kuu

4.3.1 Majukumu

- Kutoa Wataalam, washauri pale inapohitajika, na
- Kutunga Sheria, Sera na kutoa miongozo mbalimbali inayohusu usimamizi misitu.

4.4 Mashirika (NGO's)

4.4.1 Majukumu

- Kutafuta masoko ya mazao ya Msitu;
- Kuelimisha jamii juu ya uhifadhi wa misitu;
- Kutoa msaada wa kitaalamu na kusaidia uendeshaji wa shughuli za kuboresha Msitu.
- Kuwezesha tathimini za rasilimali za Msitu
- Kufuatilia utekelezaji wa shughuli za kuendeleza na kutunza Msitu

SURA YA TANO

5: SHUGHULI ZA KUENDELEZA NA KUTUNZA MSITU

Shughuli zitakazofanyika ni pamoja na upandaji wa miti na utunzaji wa machipukizi dhidi ya moto, ulinzi wa Msitu, kinga na uthibiti wa moto pamoja na mipango ya muda mrefu ya matumizi endelevu ya mazao ya misitu. Mwongozo wa mpango wa utekelezaji wa miaka mitano umeoneshwa katika kiambatisho B.

5.1 Mikakati ya Jumla ya Kuendeleza Msitu

Katika kuendeleza Msitu, mikakati ifuatayo imewekwa:

- Kuelimisha jamii kuhusu umuhimu wa kutunza Msitu;
- Kuelimisha jamii juu ya madhara ya moto kwa misitu na viumbe vingine vilivyopo Msituni.
- Kuhakiki mipaka ya Msitu.
- Kuweka alama za kudumu kwenye mipaka ya Msitu; mfano kupaka miti rangi
- Kuweka mabango yanayoonesha Msitu wa hifadhi na kupiga vita vitendo vya uharibifu wa misitu.
- Kutoa elimu kwa Kamati ya Maliasili na Kikosi cha doria;
- Kutengeneza barabara za kuzuia moto;
- Kudhibiti vitendo vya uhomaji moto ovyo Msituni;
- Ubabuliaji wa Msitu.
- Kudhibiti malisho ya mifugo Msituni;
- Kufanya doria za mara kwa mara ili kudhibiti uvunaji holela na uharibifu mwingine wa Msitu;
- Kuhamasisha jamii kupanda miti;
- Kusimamia utekelezaji wa Sheria ndogo na mpango wa usimamizi wa Msitu (Serikali ya Kijiji)
- Kufungua akaunti ya kamati ya maliasili;
- Kukusanya mapato yatoakanayo na mazao ya misitu (Kamati ya maliasili);
- Kununua vitendea kazi vya Kamati ya Maliasili na Kikosi cha doria;
- Kukuza ushirikiano na vijiji vingine juu ya usimamizi wa misitu yetu;
- Kushirikisha vijiji jirani kwenye ulinzi wa Msitu;
- Kuweka mpango mzuri kwa kamati mpya kuwa na uwakilishi wa kamati ya zamani;
- Kuwezesha urahisi wa mawasiliano kwa wadau wote ili kupiga vita vitendo vya uharibifu kwa urahisi zaidi;
- Kijiji kusimamia utekelezaji wa mpango wa matumizi bora ya ardhi na upatikanaji wa pembejeo za kilimo ili kupunguza kasi ya kilimo cha kuhamahama.

- Kuandaa na kutoa taarifa ya mwaka
- Kufanya mapitio ya mpango wa usimamizi wa Msitu

5.2 Ulinzi wa Msitu

Usimamizi na ulinzi wa Msitu wa Kijiji utakuwa chini ya Serikali ya Kijiji na ni jukumu la wanakijiji wote.

5.2.1 Ushirikishwaji wa Jamii katika Ulinzi wa Msitu

Msitu utalindwa na wanakijiji wote hasa wale wanaoishi jirani na Msitu. Kila mtu atatoa taarifa kwa uongozi wa Kijiji au kamati ya maliasili au kikosi cha doria pale anapooona uharibifu katika Msitu. Kamati ya maliasili itaratibu na kusimamia shughuli za ulinzi wa Msitu.

5.2.2 Walinzi wa Doria

Kutakuwa na timu ya doria itakayopendekezwa na Halmashauri ya kijiji na baadae kuidhinishwa na mkutano mkuu wa kijiji. Kikosi cha doria kitakuwa na jukumu la kufanya doria za mara kwa mara katika Msitu wa Kijiji. Muundo wa Kikosi cha doria utakuwa kama ifuatavyo:-

- Kamanda mmoja wa kikosi.
- Wajumbe watatu wa Kamati ya Maliasili, na
- Wanakijiji wawili.

Doria inaweza kufanywa na wanakikosi wanne hadi sita, na kila doria lazima awepo mjumbe mmoja wa kamati ya maliasili na mwanakijiji mmoja. Kikosi cha doria kitaweka kumbukumbu zote za doria katika kitabu cha doria na kitatoa taarifa za matukio kwa kamati ya maliasili baada ya doria. Doria itafanyika angalau mara mbili (2) kwa mwezi. Wanadoria watalipwa posho kutokana na bajeti ya Kamati ya Maliasili au Halmashauri ya kijiji iliyo dhinishwa na mkutano mkuu wa kijiji.

Kamanda wa kikosi cha doria atapendekezwa na Halmashauri ya Kijiji na kuidhinishwa na mkutano mkuu wa Kijiji. Kamanda wa kikosi cha doria atakuwa na sifa zifuatazo; awe amefuzu mafunzo ya mgambo, ambaye ana moyo wa kujituma na kujitolea, awe anafahamu vizuri maeneo ya Msitu, mtu shupavu ambaye ni mwaminifu. Kila baada ya miezi sita Halmashauri ya Kijiji inaweza kupendekeza mwanakijiji mwingine kuwa Kamanda wa kikosi cha doria kama kutakuwa na ulazima wa kufanya hivyo au wakati wowote inapobidi kufanya hivyo.

Wanakikosi cha doria watakaobainika kutokuwa waaminifu watawajibishwa kulingana na Kanuni, taratibu na sheria zilizopangwa.

5.3 Kusafisha Mipaka na Barabara za kuzuia Moto

Kamati ya maliasili ya Kijiji na jamii kwa ujumla watashiriki katika kusafisha mipaka ya Msitu na kutengeneza barabara za kuzuia moto. Kamati ya maliasili itapanga wapi barabara za moto zipite baada ya kupata ushauri toka kwa Afisa Misitu wa Wilaya. Ubabuaji Msitu ni hatua mojawapo muhimu katika kudhibiti moto; Kazi hii ni jukumu la wanakijiji wote chini ya uratibu wa kamati ya maliasili. Zoezi la ubabu

aji na usafishaji wa barabara za kuzuia moto ni kazi ngumu inayohitaji fedha toka vyanzo mbalimbali.

SURA YA SITA

6: MAPATO YATOKANAYO NA MSITU NA USIMAMIZI WAKE

6.1 Vyanzo vya Mapato

Kutakuwa na vyanzo vya mapato vifuatavyo toka Msitu wa hifadhi wa kijiji.

- i) Ushuru;
- ii) Malipo ya vibali vya uvunaji;
- iii) Ada za vikundi vilivyoko mafunzoni, shughuli za utafiti na utalii;

6.2 Mgawanyo wa Mapato kwa Wadau

Mgawanyo wa mapato yatokanayo na mazao ya Msitu utakuwa kati ya Halmashauri ya Kijiji na Halmashauri ya Wilaya. Mgawanyo huu utazingatia nani mwenye majukumu makubwa zaidi katika kutunza na kuendeleza Msitu.

- i) Kila mwaka Halmashauri ya Kijiji itatoa kiasi cha asilimia tano (**5%**) ya mapato yatokanayo na rasilimali za misitu kwa Halmashauri ya Wilaya kulingana na huduma ambazo Halmashauri inatoa.
- ii) Asilimia ishirini (**20%**) ya mapato yatakuwa kwa ajili ya shughuli za usimamizi wa Msitu chini ya Kamati ya Maliasili ya Kijiji. Sehemu ya mapato haya inaweza kutumika kwa ajili ya shughuli za maendeleo ya kijiji kama mkutano mkuu wa kijiji ukiidhinisha hivyo.
- iii) Asilimia sabini na tano (**75%**) iliyobaki itabaki kwa Halmashauri ya Kijiji kwa ajili ya kutekeleza shughuli za maendeleo ya jamii.

6.3 Ukusanyaji na Utunzaji wa Fedha

Kamati ya maliasili ndiyo wakusanyaji wa mapato yote yatokanayo na rasilimali za misitu.

- i) Fedha zote za Kamati ya Maliasili zitatunzwa benki; isipokuwa kwa fedha chache kiasi kisichozidi shilingi laki mbili (200,000/=) kwa ajili ya matumizi madogomadogo. Kutakuwa na akaunti benki itakayofunguliwa kwa jina la Kamati ya Maliasili ya Kijiji cha Mchemba.
- ii) Kutakuwa na watia sahihi wanne; Afisa Mtendaji wa Kijiji (A), Katibu wa Kamati ya Mipango, Fedha na Uchumi ya kijiji (A), Katibu wa kamati ya Maliasili ya Kijiji (B) na Mweka hazina wa Kamati ya Maliasili ya Kijiji (B). Watia sahihi wawili, mmoja kutoka kundi A na mmoja kundi B watahitajika wakati wa kutoa pesa kwenye Akaunti ya Kamati ya Maliasili ya kijiji cha Mchemba.

6.3.1 Vitabu Muhimu vya Kutunza Kumbukumbu

Mweka Hazina wa Kamati ya Maliasili atakuwa na jukumu la kutunza-

- i) Vitabu vya kumbukumbu za fedha ikiwemo
- ii) Kitabu cha stakabadhi za malipo yote yaliyofanyika kulingana na mpango kazi huu na
- iii) Kitabu cha matumizi madogo madogo kwa ajili ya kumbukumbu za matumizi ya pesa ambazo hazikuwekwa katika akaunti ya benki.

iv) Pia atunza Taarifa za Mapato na Matumizi.

Katibu wa Kamati ya Maliasili atakuwa na jukumu la kutunza vitabu vifuatavyo:-

- i) Kitabu cha kumbukumbu za doria kinachoonisha tarehe ya doria, njia iliyotumika, kama kuna wahalifu waliokamatwa na hatua za kisheria zilizochukuliwa dhidi yao;
- ii) Kitabu cha kumbukumbu za uhalifu kinachoonisha majina ya wahalifu, faini zilizolipwa, tarehe na nambari ya stakabadhi;
- iii) Vitabu vya vibali na leseni vinavyoonisha nambari ya kibali, mlipwaji, sababu ya kibali, kiasi cha mzigo, kiasi cha fedha, nambari ya stakabadhi, tarehe na jina la mwanakamati aliyesimamia.;
- iv) Pia; atunza Kumbukumbu/mihutasari ya vikao;

Vitabu vinatakiwa kuwa tayari kwa ukaguzi wakati wowote na vitakaguliwa na;

- i) Kamati ya Mipango, Uchumi na Fedha ya Serikali ya Kijiji.
- ii) Mkaguzi wa ndani wa Halmashauri ya Wilaya.

6.3.2 Taarifa ya Mapato na Matumizi

Kamati ya Maliasili itatoa taarifa ya Mapato na Matumizi kila mwezi kwa Halmashuri ya Kijiji. Pia kila baada ya miezi mitatu Serikali ya Kijiji itatoa taarifa ya maendeleo ya usimamizi wa Msitu katika mkutano mkuu wa Kijiji ambapo Kamati ya Maliasili nayo inaweza kuwasilisha taarifa au kutoa ufafanuzi wakati wa majadiliano.

6.3.3 Kuwajibishwa

Mwanakamati au mwanakijiji yeyote atakayepatikana na kosa la kutumia vibaya fedha zilizotokana na Msitu atawajibishwa na Serikali ya Kijiji au atashitakiwa katika Baraza la usuluhishi la Kata au Mahakama ya mwanzo kwa kupata ushauri kutoka kwa Afisa Mtendaji wa Kata au Afisa Msitu wa Wilaya. Mjumbe yeyote wa Serikali ya kijiji au Kamati ya Maliasili atakayepatikana na kosa lazima awajibishwe kulingana na Sheria ndogo za usimamizi wa Msitu za kijiji na ikilazimika ajiuzulu au atalazimishwa kujiuzulu haraka na uchaguzi mpya utafanyika kumchagua mjumbe mwingine kuziba pengo hilo.

SURA YA SABA

7: UFUATILIAJI NA TATHIMINI

7.1 Ufuatiliaji

Serikali ya Kijiji itafuatilia shughuli zote zilizopangwa kulingana na mpango kazi wa kila mwaka katika kipindi chote cha miaka mitano. Ufuatiliaji huu utahakikisha kuwa shughuli zote zimefanyika kulingana na mpango kazi.

7.2 Tathimini ya Kati na ya Mwisho

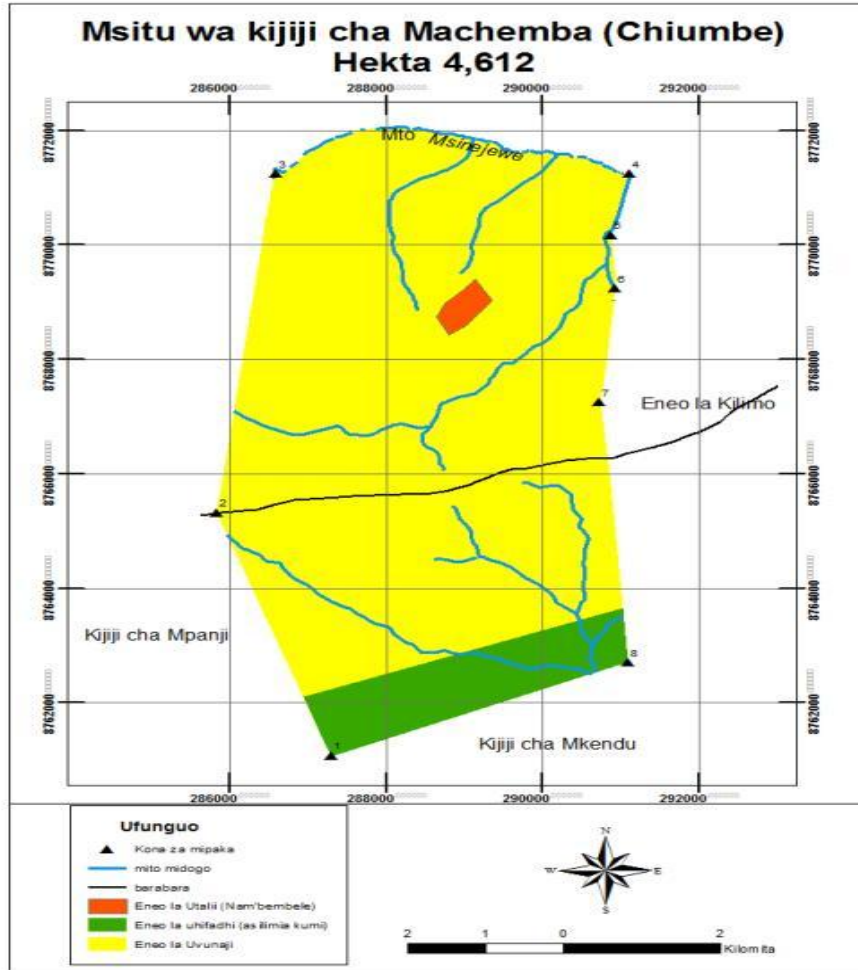
Zoezi la kubaini fursa na vikwazo litafanyika ili kuelewa hali ya maendeleo ya misitu kama ilivyobainishwa katika mpango kazi huu. Zoezi hili litafanyika mwishoni mwa mwaka wa pili, na mwishoni mwa kipindi cha miaka mitano.

Tathimini itafanyika kama ilivyooneshwa katika jedwali la utekelezaji wa mpango kazi katika kiambatisho B. Zoezi hili la tathimini litaongozwa na Afisa Misitu wa Wilaya chini ya Mpango wa kitaifa wa Usimamizi Shirikishi wa Misitu.

VIAMBATISHO

KIAMBATISHO A : RAMANI YA MSITU

1. Ramani inayoonesha Mipaka ya Msitu

Ramani hapo juu inayoonesha mipaka ya Msitu wa Kijiji cha Mchemba. Mawe ya mipaka yamepewa nambari ya utambulisho. Eneo lililooneshwa kwa rangi ya kijani ni eneo la uhifadhi ambapo uvunaji hauruhusiwi kabisa.

Vipimo vya GPS (UTM37L : WGS84) katika mawe ya mipaka ni kama ifuatavyo;

Namba	Nambari ya utambulisho	E (m)	N (m)
1		287301	8761087
3		286593	8771254
4		291115	8771254
8		291087	8762714

KIAMBATISHO B : MPANGO WA UTEKELEZAJI

Kila mwisho wa mwaka Kamati ya Maliasili ya Kijiji ni lazima iandae mpango kazi kwa mwaka unaofuata.

Kazi zitakazofanyika katika kipindi cha miaka miwili ya awali kabla ya kurejea Mpango wa Usimamizi wa Msitu

Pamoja na mikakati iliyoorodheshwa katika kipengele 5.1 hapo juu miaka miwili ya awali kazi zifuatazo ni muhimu sana kufanyika.

- Kuweka alama za kudumu kwenye mipaka ya Msitu; mfano kupaka miti rangi
- Kuweka mabango yanayoonesha Msitu wa hifadhi na kupiga vita vitendo vya uharibifu wa misitu;
- Kufanya doria za mara kwa mara ili kudhibiti uvunaji holela na uharibifu mwingine wa Msitu;
- Kupanga na kutengeneza barabara za kuzuia moto;
- Kuweka utaratibu wa kamati mpya kuwa na uwakilishi wa kamati ya zamani;
- Kufungua akaunti ya Kamati ya Maliasili;
- Kununua vitendea kazi kwa Kamati ya Maliasili na kikosi cha doria
- Kufanya mapitio ya mpango wa usimamizi wa Msitu

Kazi za mwaka wa tatu, wa nne na watano zitapangwa kulinga na matakwa/mahitaji na vipau mbele vya usimamizi wa Msitu wa Kijiji kwa kipindi hicho ambazo zitazingatia mpango huu.

KIAMBATISHO C: VIWANGO VYA USHURU

Shughuli zifuatazo zitatozwa ushuru na Serikali ya Kijiji kama ifuatavyo;

- (i) Kufanya mafunzo ndani ya Msitu ni shilingi elfu thelathini (30,000/=) kwa kundi kwa siku.
- (ii) Kufanya utafiti wa kishule, ada itakayolipwa ni shilingi elfu kumi na tano (15,000/=) kwa mtu mmoja kwa mwezi. Nakala ya taarifa ya utafiti itatakiwa kurudishwa kijijini.
- (iii) Kufanya utafiti wa kibiashara (kampuni), ada itakayolipwa ni shilingi elfu hamsini (50,000/=) kwa mtu mmoja kwa mwezi. Nakala ya taarifa ya utafiti itatakiwa kurudishwa kijijini.
- (iv) Kufanya utalii ndani ya Msitu:
  - Watalii wa nje ya nchi ni shilingi elfu ishirini (20,000/=) kwa kila mtu, kwa siku.
  - Watalii wa ndani ya nchi ni shilingi elfu moja (1,000/=) kwa kila mtu, kwa siku.
  - Watakaowaongoza watalii na wageni mbali mbali watalipwa shilingi elfu kumi (10,000/=) kwa kila mwongozaji kwa siku
- (v) Kutundika mizinga ni shilingi elfu tano (5,000/=) kwa kila mzinga.

**SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA MAMLAKA ZA WILAYA
(SURA 287)**

SHERIA NDOGO

Zimetungwa chini ya kifungu cha 168

**SHERIA NDOGO ZA (UTUNZAJI, USIMAMIZI, NA UTUMIAJI
RASILIMALI ZA MSITU WA CHIUMBE) HALIMASHAURI YA KIJIKI CHA
MACHEMBA**

- Jina la Sheria na tarehe ya kuanza wa kutumika 1 Sheria hizi zitaitwa sheria ndogo za (utunzaji, usimamizi na utumiaji wa Rasilimali za Msitu wa Chiumbe) za Halmashauri ya Kijiji cha Machemba za mwaka 2015, na zitaanza kutumika mara baada kupitishwa na Baraza la Madiwani la Halmashauri ya Wilaya Tunduru.
- Eneo la Kutumika 2 Sheria ndogo hizi zitatumika kwenye eneo lote lililo chini ya mamlaka ya Halmashauri ya kijiji cha Machemba .
- Tafsiri 3 Katika Sheria Ndogo hizi, isipokuwa pale itakapoelezwa vinginevyo:-
“Halmashauri ya Kijiji” maana yake wajumbe wasiopungua 15 na wasiozidi 25 wa halmashauri ya kijiji, kama ilivyoelekezwa katika sheria ya serikali za mitaa (Mamlaka za Wilaya) 1982
“Kamati ya Maliasili ya Kijiji” Maana yake ni Kamati iliyochaguliwa na kuundwa na Serikali ya Kijiji kupitia mkutano mkuu wa Kijiji ambayo majukumu yake ni kusimamia na kuratibu shughuli zote zinazohusu Msitu iliyopo ndani ya mipaka na maliasili nyingine zilizomo kwenye Kijiji;
“Kijiji” maana yake ni Kijiji cha Machemba pamoja na Vitongoji vyake ;
“Kiongozi” Mtu yeyote aliyepewa madaraka na mamlaka na wananchi ili awatumikie.
“Madini” maana yake ni madini ya vito, shaba, almasi, na ni pamoja na madini ya ujenzi ambayo ni mawe, kokoto, mchanga na kifusi; kama ilivyoainishwa katika sheria ya Madini ya 2010
“Meneja wa Msitu ” maana yake ni Kamati ya Maliasili ambayo kazi yake ni kusimamia na kuratibu shughuli zote zinazohusu Msitu wa Kijiji;
“ Misitu wa Kijiji” maana yake ni eneo la Msitu lililotengwa na Kijiji lenye miti na uoto mwingine wa asili linalomilikiwa na Kijiji cha Machemba, kama ilivyainishwa kwenye Mpango wa Usimamizi wa Msitu wa Kijiji wa 2015 ;
“Mkurugenzi” ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru pamoja na mtu yeyote aliyeidhinishwa kufanya kazi kwa niaba ya Mkurugenzi, kwa mujibu wa Sheria ya Serikali za Mitaa,

(Mamlaka za wilaya) ya 1982

“Mkutano mkuu wa Kijiji” maana yake ni mkutano wa wananchi wa kijiji cha Mchemba, kama ilivyoainishwa katika Sheria ya Serikali za Mitaa, (Mamlaka ya Wilaya) ya 1982

“Mpango wa Usimamizi wa Msitu” maana yake ni kabrasha lenye maelezo ya namna jamii ya kijiji itakavyokuwa inatunza, kusimamia na kutumia rasilimali za Msitu;

“Mwanakijiji” Maana yake ni mtu yeyote aliyeandikishwa kwenye orodha ya daftari ya wakazi kwa ajili ya kuwa mwanakijiji;

“Sheria”- Maana yake ni sheria yoyote iliyotungwa na Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, tamko, mwongozo au kanuni yoyote iliyotolewa na serikali na kutangazwa kwenye gazeti la serikali

Utaratibu wa jumla wa kutumia msitu na mazao ya msitu

4 UTARATIBU WA JUMLA WA KUTUMIA MSITU NA MAZAO YA MSITU

- 1 Watu ambao wanaruhusiwa kuingia katika Msitu wa Kijiji kwa shughuli mbalimbali za usimamizi kutokana na taratibu zilizokubalika ni wakazi wa Kijiji cha Mchemba tu;
- 2 Watu wengine kutoka nje ya kijiji cha Mchemba wataruhusiwa Kuingia ndani ya Msitu wa Kijiji kwa vibali maalum;
- 3 Kwa wale wanakijiji wasiojiweza ambao wanatambuliwa na Serikali ya Kijiji kama vile wagonjwa wa kudumu, walemavu na wazee watachukua mazao ya Msitu yasiyo ya biashara bure bila kutozwa ushuru wa aina yeyote;
- 4 Kwa mazao ya matumizi ya nyumbani kama vile matunda pori, vyakula pori, mbogamboga, kuni kavu, madawa na ukundu yatafunwa bure siku maalum itakayopangwa na mkutano mkuu wa kijiji, siku hiyo inaweza kubadilika kutokana na matakwa ya jamii;
- 5 Wanajamii wote wa Kijiji cha Mchemba watakaohitaji mbao kwa ajili ya ujenzi watalipia asilimia hamsini (50%) kwa kila mita moja ya ujazo pungufu ya bei iliyoelekezwa na Serikali na itafanyiwa marekebisha wakati wa kurekebisha mpango wa usimamizi wa Msitu . Fursa hiyo ni kwa ajili ya ujenzi wa nyumba Kijijini Mchemba tu.

Uvunaji wa mazao ya msitu kibiashara

5 UVUNAJI WA MAZAO YA MSITU KWA AJILI YA BIAHARA

Mazao yote ambayo ni kwa ajili ya biashara yatafunwa kwa kulipia ushuru na kwa kufuata utaratibu uliowekwa na Sheria ya Msitu Na. 14 ya mwaka 2002.

Masharti ya matumizi ya msitu na mazao ya msitu wa kijiji

6 MASHARTI YA MATUMIZI YA MSITU NA MAZAO YA MSITU WA KIJJI

Bila kuathiri masharti mengine yaliyotolewa chini ya Sheria Ndogo hizi matumizi ya msitu na mazao ya msitu wa Chiumbe itakuwa kama ifuatavyo:-

i. Matumizi yaliyoruhusiwa bila kibali wala ushuru ni:-

- a. Kuchota maji,
- b. Kufanya matambiko bila kuathiri mazingira,
- c. Njia za miguu na barabara za kukatiza Msitu kama kutakuwa na ulazima.
- d. Kukusanya uyoga

ii. Matumizi yaliyoruhusiwa kwa vibali maalum bila malipo ni:-

- a. Kukusanya matundapori, mboga mwitu, kuokota kuni (miti mikavu tu), kukata miyaa, kuchimba viazi pori, mapapi, miyaa, upekecho, mawe ya kusaga na mianzi
- b. Madawa ya asili
- c. Kutumia mazao ya misitu kwa ajili ya maendeleo ya huduma za jamii .

iii. Matumizi yaliyoruhusiwa kwa kulipiwa vibali au leseni

- a. Kuvuna miti ya majengo kwa ajili ya biashara;
- b. Kuvuna mbao na magogo.

iv. Matumizi yaliyoruhusiwa kwa kulipiwa ushuru/ada

- a. Utafiti;
- b. Utalii;
- c. Kutundika mizinga na urinaji wa asali
- d. Mafunzo ya vikundi.

Bila kuathiri kifungu kidogo cha (iii) (a na b) hapo juu utaratibu wa kuvuna magogo na mbao ni ule uliowekwa na Sheria ya Misitu.

v. Matumizi yasiyoruhusiwa ndani ya Msitu

- a. Kuchoma moto ovyo Msitu ;
- b. Kukata na kupasua miti ambayo haikuorodheshwa kwenye Mpango wala kufanyiwa tathmini;
- c. Kutega wanyama pori;
- d. Kuharibu uoto wa asili sehemu yeyote katika Msitu ;
- e. Kurina asali kwa kutumia moto;

- f. Shughuli za kilimo;
- g. Makazi ya watu;
- h. Kuchoma mkaa;
- i. Kuchunga mifugo;
- j. Kurina asali kwa kuangusha miti kunakojulikana kama kubangua asali.

vi. Matumizi mengine ya Msitu yatalipiwa kama ifuatavyo.

- a) Kufanya mafunzo ndani ya Msitu shilingi elfu ishirini tu (20,000/=) zitalipwa kwa kundi zima kwa siku.
- b) Kufanya utafiti wa kishule, ada itakayolipwa ni shilingi elfu ishirini tu (20,000/=) kwa mtu kwa mwezi.
- c) Kufanya utafiti wa kibiashara au kampuni, ada itakayolipwa ni shilingi laki moja tu (100,000/=) kwa mtu mmoja kwa siku. Nakala moja ya taarifa ya utafiti itabaki kijijini;
- d) Kufanya utalii ndani ya Msitu :
  - Watalii wa nje ya nchi ni shilingi elfu ishirini tu (20,000/=) kwa kila mtu kwa siku;
  - Watalii wa ndani ya nchi ni shilingi elfu moja (1,000/=) kwa kila mtu, kwa siku.
  - Watakaowaongoza watalii na wageni mbali mbali watalipwa shilingi elfu kumi (10,000/=) kwa kila mwongozaji kwa siku.

7 UTARATIBU WA UTEKELEZAJI

- i. Litakuwa ni jukumu la Kijiji kutoza faini, kutoa vibali na kutoa uamuzi kwa shughuli zote zinazohusu sheria ndogo hizi. Halmashauri ya Kijiji inaweza kuagiza baadhi au shughuli zote hizi kwa kamati ya maliasili ya kijiji au ikibidi kwa Afisa Mtendaji wa Kijiji, Kamati au Afisa Mtendaji aliyeagizwa atawajibika kwa Halmashauri ya Kijiji ambayo nayo itawajibika kwa Mkutano mkuu wa kijiji.
- ii. Vibali vyote vitatolewa na Kamati ya Maliasili na kukaguliwa na Halmashauri ya Kijiji. Lazima kibali kiwe na mhuri wa serikali ya kijiji pia kieleze mahali na muda mazao yatakapovunwa, idadi au kiasi na aina ya mazao hayo. Baada ya mazao kuvunwa, kupimwa, nakala moja ya kibali itabaki ofisi ya serikali ya kijiji.
- iii. Kamati ya Maliasili ni kamati ya kudumu. Kamati hii kitalaam ndiyo Meneja wa usimamizi wa Msitu . Kamati hii itadumu madarakani kwa muda wa miaka mitatu (3). Hata hivyo wajumbe wa kamati wanaweza kusitishwa na kukoma

kuwa wajumbe endapo wataonekana kutofuata maadili ya kamati ya maliasili. Kamati ya maliasili kiutendaji imeanza kazi tarehe 13/04/2014. Angalau nusu ya wajumbe waliofanya vizuri katika kipindi hicho cha miaka mitatu wabaki katika kamati kwa ajili ya kuwapa uzoefu wajumbe wapya waliochaguliwa.

- iv. Wajumbe wa Kamati ya Maliasili watateuliwa au kubadilishwa na Halmashauri ya kijiji na kuidhinishwa na Mkutano mkuu wa Kijiji.
- v. Faini zitakazotozwa, mali au mapato yatakayotokana na mauzo ya mali itakayotaifishwa zitagawanywa kama ifuatavyo; Asilimia ishirini (20%) atapewa mwanakijiji au wanakijiji watakaoweza kupatikana kwa mhalifu. Asilimia themanini (80%) iliyobaki itakuwa mali ya Kijiji. Mgawanyo huu utafanyika baada ya kutoa gharama zilizotumika kuingiza mali au mapato hayo.
- vi. Lazima itolewe stakabadhi kwa ada zote, faini na mali zote zitakazotaifishwa.
- vii. Kiongozi au mwanakijiji yeyote wa Kijiji cha Mchemba anayo mamlaka ya kumkamata mtu yeyote anayefanya kosa kinyume na sheria ndogo hizi na kumfikisha katika Halmashauri ya Kijiji au Kamati ya Maliasili.
- viii. Ni wajibu wa kila mwanakijiji kutoa taarifa ya ukiukwaji wa sheria hizi kwa uongozi wa kijiji.
- ix. Shughuli zote za kutunza, kusimamia na kutumia Msitu wa Chiumbe wa Kijiji cha Mchemba zitafanywa kufuatana na mpango wa usimamizi shirikishi wa Msitu uliokubalika na jamii ya kijiji cha Mchemba.

8 DORIA

- i. Kutakuwa na kikosi cha doria kitakachokuwa na Kamanda mmoja wa kikosi, wanakamati watatu na Wanajamii wawili wa jinsia zote wenye uelewa wa mipaka ya Msitu wa Kijiji.
- ii. Doria inaweza kuwa ya wanakikosi wanne hadi sita na kila doria lazima awepo mjumbe mmoja wa Kamati ya Maliasili, na Mwanajamii mmoja.
- iii. Kikosi cha doria kitaweka kumbukumbu zote za doria katika kitabu cha doria na kitatoa taarifa za matukio kwa kamati ya maliasili mara tu baada ya doria.
- iv. Doria itafanyika angalau mara tatu kwa Mwezi. Wanadoria watalipwa posho kutokana na makubaliano yatakayofanyika na Kijiji.
- v. Kamanda wa kikosi cha doria atapendekezwa na halmashauri ya kijiji kwa kufuata sifa zilizowekwa na kupitishwa na mkutano mkuu wa kijiji

- vi. Kamanda wa kikosi cha doria atakuwa na sifa zifuatazo; mtu shupavu, awe ameshiriki mgambo, moyo wa kujitolea, mwenye kujua mapori na ambaye ni mwaminifu. Kamanda wa kikosi atabadilishwa kama ni muhimu na mkutano mkuu wa kijiji kila baada ya miezi sita kama kutakuwa na ulazima wa kufanya hivyo au wakati wowote inapobidi kufanya hivyo kama ilivyopitishwa na mkutano wa kijiji tarehe 09/09/2014.
- vii. Wanakikosi cha doria watakaobainika kutokuwa waaminifu watafukuzwa mara moja na wengine watachaguliwa kujaza nafasi zao.

Adhabu na Makosa

9 MAKOSA NA ADHABU

- i. Mtu yeyote atakayepatikana analima, kutega wanyama, kuchoma mkaa, kuweka makazi, kuchoma misitu ovyo, kubangua asali, kuchimba madini au kukata kuni bila kibali atakuwa ametenda kosa chini ya sheria ndogo hizi na atalipa faini kwa kila kosa Shilingi elfu kumi (10,000/=) na vifaa vyote vilivyotumika vitakuwa mali ya kijiji au atashtakiwa mahakamani.
- ii. Mtu yeyote atakayekutwa anavuna au atakayekamatwa na magogo, mbao, majengo au nguzo kwa ajili ya biashara bila ya kibali atalipa faini shilingi elfu hamsini (50,000/=) na vifaa na mali itakuwa mali ya kijiji au atapelekwa mahakamani.
- iii. Mtu yeyote akipatikana anaondoa au kubadili alama za mipaka ya Msitu zilizowekwa atakuwa ametenda kosa na atalipa faini shilingi elfu hamsini (50,000/=) na kurudishia alama zote kwa gharama zake au kupelekwa mahakamani.
- iv. Mtu yeyote akipatikana na hatia ya kuchimba mawe, mchanga au udongo ndani ya Msitu atalipa faini shilingi elfu hamsini (50,000/=) na vifaa vilivyo tumika kuwa mali ya kijiji au atapelekwa mahakamani.
- v. Mtu yeyote akipatikana na hatia ya kuingia Msituni bila utaratibu maalum kwa ajili ya kuchukua dawa za tiba, matunda, miyaa, ukindu, uyoga, fito, kongowele, udongo, nyasi, miswaki, pikicho au mboga kwa ajili ya matumizi ya nyumbani tu atalipa faini kwa kila kosa shilingi elfu tano (5,000/=) na kupewa onyo kali.
- vi. Kuchunga mifugo ndani ya Msitu faini kwa kila mnyama shilingi elfu tano (5,000/=). Akikaidi kulipa faini atafikishwa mahakamani.
- vii. Wachukuzi watakao kamatwa na mazao ya Msitu watatozwa faini. Kama ifuatavyo:- kwa kichwa shilingi elfu mbili mia tano (2500/=), kwa baiskeli shilingi elfu tano (5000/=), kwa pikipiki shilingi elfu kumi (10,000/=) na kwa gari shilingi elfu

- hamsini (50,000/=) na mali kutaifishwa au atapelekwa mahakamani.
- viii. “Kiongozi” akipatikana na hatia ya kuhusika katika kukiuka mojawapo ya taratibu zilizowekwa na sheria hii faini yake ni shilingi elfu hamsini (50,000/=), kurudisha gharama pamoja na kulazimika kujiuzulu madaraka aliyonayo.
- ix. Kama kiongozi atathibitika kuona uhalifu unafanyika na kuunyamazia kimya faini yake ni shilingi elfu tano (5,000/=) Tsh na kukuondolewa madarakani na atapelekwa mahakamani.
- x. Kama mtu yeyote ataizuia kamati kufanya kazi zake kwa kutishia au kutoa maneno ya kashfa atatozwa faini ya shilingi elfu hamsini (50,000/=) au atafikishwa mahakamani.
- xi. Mtu yeyote ambaye ataenda kinyume na sheria ndogo hizi atakuwa ametenda kosa na atatakiwa kujaza fomu ya kukiri makosa kama zitakavyo andaliwa na Kijiji kabla ya kulipa faini.
- xii. Mtu yeyote katika sheria ndogo hizi ambaye atakataa kulipa faini au kujaza fomu ya kukiri makosa atafikishwa mahakamani.
- xiii. Vitu vyote vitakavyokamatwa kutokana na makosa yaliyotajwa katika vifungu (i-vii) vitataifishwa na kuuzwa kwa njia ya mnada wa hadhara kwa kufuata taratibu zilizowekwa na Kijiji na fedha zitakazopatikana zitakuwa mali ya Kijiji.
- xiv. Bila kuathiri kifungu kidogo cha 8 (xiii) endapo mbao na magogo vitakuwa vimekamatwa Kijiji kitatakiwa kipate ruhusa ya Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru ndani ya siku thelathini (30) kabla ya kuuza au kutumia vitu hivyo.
- xv. Mtu yeyote akipatikana na hatia ya kuwinda wanyama au uvuvi wa samaki bila kibali kijiji kitawasiliana na Mkurugenzi Mtendaji wa wilaya kwa hatua zaidi kama zilivyo katika sheria ya Wanyama pori na uvuvi
- xvi. Endapo mhalifu yeyote atakuwa kakamatwa na mnyama/nyama pori, kijiji kitatakiwa kuwasiliana na Mkurugenzi Mtendaji wa Wilaya mara baada ya kumkamata mhalifu kwa hatua zaidi kama zilivyo katika sheria ya Wanyama pori.
- xvii. Mtuhumiwa yeyote atakayefikishwa mahakamani na kutiwa hatiani atalipa asilimia mia moja (100%) ya gharama za kesi.
- 10.** Matumizi ya kifungu chochote ya sheria ndogo hizi yakileta utata, sheria mama ya misitu na wanyama pori itatumika baada ya kupata ufafanuzi, maelekezo ya kitaalam na ushauri wa kisheria kutoka kwa Mkurugenzi.

Mpango wa usimamizi wa Msitu na sheria ndogo hizi zimekubaliwa na kupitishwa kwenye Mkutano Mkuu wa Kijiji cha Mchemba uliofanyika tarehe 06 Machi 2015.

Jina la Mwenyekiti wa kijiji.....

Sahihi.....

Tarehe.....

Jina la Mtendaji wa Kijiji .....

Sahihi.....

Tarehe.....

Mpango wa usimamizi wa msitu na sheria hizi zimepitisha na Baraza la Maendeleo la Kata ya Kidodoma (WDC) uliofanyika tarehe 27 Machi 2015.

Sheria ndogo hizi zimepitishwa na Mkutano wa Baraza la Madiwani la Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru uliofanyika tarehe 13 Mei 2015.

Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru

Sahihi .....

Tarehe.....

Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru

Sahihi .....

Tarehe .....